

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.486/2010/10. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. F. F. (címe) pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Guba Zoltán ügyvéd ügyintézése mellett a Miskolci 10. számú Ügyvédi Iroda (3525 Miskolc, Kazinczy Ferenc utca 10. I/7.) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23.P.21.502/2009/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett és 32. sorszám alatt kiegészített fellebbezés, valamint az alperes részéről Pf.2. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes által az alperes javára fizetendő perköltség összegét 381 250 (háromszáznolcvanegyezer-kétszázötven) Ft-ra felemeli, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 93 750 (kilencvenháromezer-hétszázötven) Ft másodfokú perköltséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes az alperesnél az 1999/2000. tanévtől kezdődően nappali tagozatos PhD képzésben részesült a **P. T-n**, bár a jelentkezési lapon nem ezt a tanszéket jelölte meg. A tanulmányai során három félévet eredményesen zárt. Az első szemeszterben tudományfilozófiából nem szerzett aláírást, s ezt a III. félév végéig sem pótolta, ezért a IV. félévet (a 2000/2001. tanév második félévét) nem tudta lezárni, s a **K. D. I. T. a**

2001/2002. tanévre történő beiratkozását nem engedélyezte. Az **E. D. T.** 2002. március hó 20. napi ülésén hozott 230-Tu/2002.Ka. számú határozatával a felperest a nappali tagozatos doktorjelöltek névsorából törölte, mert „a képzésben és a kutató munkában tanúsított előmenetele alapján nem látszik reális lehetőség arra, hogy doktori tanulmányait és kutató munkáját eredményesen befejezze”. E határozatra utalással az alperes **G. K-nak** dékánja 2002. április hó 12. napján tett intézkedésével a felperes hallgatói jogviszonyát megszüntette és őt törölte a hallgatói névsorból.

A felperes fellebbezése folytán az alperes rektora 421-Tu/2002.Ka intézkedésével tájékoztatta a felperest, hogy az **E. D. T.** 2002. március hó 20. napi ülésén a doktori képzésre vonatkozó belső szabályzat 11. számú mellékletének 18. pontja alapján hozta meg a törlésről szóló határozatát, az elbocsátás során sem jogszabálysértésre, sem az egyetemi doktori szabályzat megsértésére nem került sor, ezért a fellebbezését elutasította. A felperes a **D. O.** Szövetségéhez fordult. A Szövetség megkeresése alapján az alperes **D. T.** a felperes hallgatói jogviszonya megszűnését 2002. szeptember hó 26. napján tartott ülésén ismét megtárgyalta, s a korábbi határozat kijavításáról határozott. E döntésre tekintettel a **D. T.** Elnöke 2002. október hó 29. napján kelt 702-Tu/2002.Ka számú intézkedésével a felperest tájékoztatta arról, hogy a 230-Tu/2002.Ka számú határozatát oly módon változtatta meg, hogy a hallgatói jogviszonya megszüntetésének jogcíme elbocsátás, az alperes 'A doktori képzés és a doktori {PhD} fokozatszerzés' szabályzata 11. számú mellékletének 18. pontja alapján.

A felperes ezen intézkedéssel szemben jogorvoslatot terjesztett elő. Annak elbírálását megelőzően az alperes rektora eseti bizottságot állított fel, mely bizottság - elemezve a PhD képzésre vonatkozó szabályzatot, a képzés során megállapítható problémákat - 2003. május hó 22. napján javaslatot tett a belső szabályzat módosítására és a határozat megváltoztatására. Az alperes rektora 2003. május hó 27. napján kelt 1503-R/2003. számú határozatával az alperes **D. T.** 702-Tu/2002. számú határozatát megváltoztatta, s a hallgatói jogviszony megszüntetése helyett annak szünetelését állapította meg. Döntését a DSz szabályának a felperesre vonatkozó téves alkalmazásával indokolta - a felperes esetében a sérelmezett döntés meghozatalakor a hat éves képzési időből még négy év volt hátra. A felperes ezt követően tanulmányait folytatta és abszolutóriumot szerzett.

A felperes felemelt keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes személyhez fűződő jogait megsértette az egyenlő bánásmód követelményének, becsületének, jóhírnevének és az oktatáshoz való joga megsértésével, ezért az alperest 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint a felperes személyiségi jogait nem sértette meg.

Az elsőfokú bíróság a 15. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte őt, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 18 750 Ft perköltséget, valamint megállapította, miszerint 180 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése. Olyan esetben azonban, amikor e követelményrendszer megsértésének megállapítása nem bírósági hatáskörbe tartozik - mint a jelen esetben a felsőoktatásról szóló, többször módosított 1995. évi CXXXIX. törvény 9. §-ának (3) bekezdése szerint -, a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére történő hivatkozással csak akkor van lehetőség, ha az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az arra hivatott szerv jogerősen megállapította. A személyiségi jog megsértése iránti perben ugyanis a bíróság nem veheti át más hatóság hatáskörébe tartozó kérdés vizsgálatát és eldöntését. Jelenleg még nem nyert megállapítást, hogy az alperes megsértette volna az egyenlő bánásmódra vonatkozó szabályokat, a felperes kereseti kérelmének ezen indoka így bizonyítatlan.

Az alperes által hozott határozatok sem becsületsértőnek, sem jóhírnevet sértőnek nem tekinthetők, mert az a tényállítás, amelynek az érintett személyre vonatkozóan nincs sértő tartalma, a jóhírnevet akkor sem sérti, ha valótlan. Az alperes **D. T. 230-Tu/2002.Ka.** számú határozatának indokolása nem tényállítást, hanem feltételezést tartalmaz, a feltételezés pedig - amint a vélemény sem - sem a becsület, sem a jóhírnév megsértésére nem alkalmas (BH 2001/468.). A hallgatói jogviszonnyal összefüggő eljárásban a felsőoktatási intézmény által hozott döntések - függetlenül azok jogszerű, vagy téves voltától - a hallgató becsületét, jóhírnevét csak abban az esetben sértik, ha azokban indokolatlanul bántó, az emberi méltóságot sértő kifejezések kerülnek alkalmazásra. Az ember becsületét az a vélemény, bírálat sérti, amely kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, megalázó, illet azonban az alperes egyetlen határozata sem tartalmazott. Az alperes a számára törvényben biztosított hatáskörében és a rá vonatkozó eljárási rendnek megfelelően folytatta le eljárását, annak eredményeként a felperes hallgatói jogviszonya nem került megszüntetésre, ezért a felperesnek az oktatáshoz fűződő jogait az alperes személyiségi jogot sértő módon nem akadályozta meg, ezért a keresetet az elsőfokú bíróság elutasította.

A felperes pervesztessége köteles perköltség megfizetésére, míg a személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt eljárási illeték az államot terheli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a keresetének történő helytadást, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Sérelmezte, hogy nem kapott a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében írtak szerinti egyediesített tájékoztatást a bizonyításra szoruló tényekről, ahogy a megállapított tényállás hiányosságát és az indokolási kötelezettség, a Pp. 8. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben, valamint a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írtak elsőfokú bíróság részéről történt megsértését is. Az alperes megsértette a tisztességes, jogszerű eljáráshoz való jogait, ami köztudottan nagyobb lelki megterhelést jelentett neki, ám ezt a köztudomású tény, ahogy a doktori címe megszerzésének elhúzódása miatti hátrányokat az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. Az alperes megsértette vele szemben az eljárási rendet, amit igazol az is, hogy a hallgatói jogviszonya helyreállításra került. Az alperesnek kellett volna igazolnia azt, hogy a tanárok teljesítették-e vele

szemben a kötelezettségeiket, márpedig az ő kötelezettségszegésük az alperes terhére esik. Az alperes ellehetetlenítette a doktori fokozat megszerzésének a lehetőségét, mert az ő hibájából három évig kellett harcolnia az abszolutórium megszerzéséért, amellyel összefüggő feltételezése az alperesnek jogsértő volt, és ennek alapján a doktori képzésből nem lett volna elbocsátható. A szabályzattal ellentétes, hogy van 8 éve el nem bírált fellebbezése, hogy a **D. T.** levelei indokolást és jogorvoslati tájékoztatást nem tartalmaztak, hogy a tanács összetétele összeférhetetlen volt és hogy a hallgató képviselő kijelölése nem a jogszabály alapján történt. Az elsőfokú bíróság nem hozott döntést valamennyi kereseti kérelem tárgyában, és állításával ellentétben nem került csatolásra valamennyi rá vonatkozó irat, és indokolatlanul mellőzte bizonyítási indítványait is.

Az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, és abban a kérte a javára megítélt perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezés felemelését 305 000 Ft + áfa összegre. A fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes csatlakozó fellebbezését alaposnak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a releváns bizonyítási eljárást lefolytatta, annak alapján a tényállást helyesen állapította meg, és abból a per fő tárgya tekintetében helytálló jogi következtetésre jutott.

Az ítélet tábla azonban helyesbíti az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában írtakat annyiban, hogy a felsőoktatásról nem az 1995., hanem a 2005. évi CXXXIX. törvény rendelkezik. Ennyiben alappal kifogásolta a felperes az ítéletet, azonban az elsőfokú bíróság részéről az 1995. évi CXXXIX. törvényre való következetes hivatkozás állításával ellentétben nem valósult meg, hiszen az indokolási részben mindössze egy ízben hívta fel a felsőoktatásról szóló törvényt.

A felperes által megjelölt jogsértések elkövetése idején a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény volt hatályban, amivel összefüggésben megjegyzi az ítélet tábla, hogy annak átfogó módosítására került sor a 2003. évi XXXVIII. törvénnyel, amellyel beiktatott jogorvoslati rendszert (ld. a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 34. §-át) már a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kellett. Ezt a törvényt a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (Ftv.) helyezte hatályon kívül. Az Ftv. 151. §-ának (1) bekezdése alapján a törvény a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel 2006. március hó 1. napján lépett hatályba. A felsőoktatásról szóló korábbi törvényt egyes kérdésekben továbbra is alkalmazni kellett, így a Ftv. 152. §-ának (4) bekezdése szerint az annak alapján megkezdett képzéseket - folyamatos képzésben - változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kellett befejezni. Egyebekben, többek között a hallgató és az oktatási intézmény közötti jogviszonyra, jogokra és kötelezettségekre, valamint az ezzel összefüggő eljárási rendre már az új törvény rendelkezései voltak az irányadók, ezért annak alkalmazására helyesen került sor az elsőfokú bíróság részéről.

A felperes kifogásolta a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmeit csak részben bírálta el. A felperes eredetileg fizetési meghagyás kibocsátását kérte a X. Városi Bíróság előtt a 2.Pk.89.401/2005. szám alatt az alperessel szemben 136 782 Ft - vagyoni - kárának megtérítése iránt, amely eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult (5.P.22.075/2006.), s abban az eljárás szünetelésére került sor a felek közös kérelme alapján. A felperes a szünetelő eljárás folytatása iránti kérelmében (X. Városi Bíróság 5.P.23.011/2006/1.) kiterjesztette a keresetét, és kérte az alperest annak megválaszolására is kötelezni, hogy mi volt a hallgatói jogviszonyának a megnevezése 2001. január hó 1. napja és 2003. júniusa között. E tekintetben hivatkozott a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 46. §-a (2) bekezdése c), d) és e) pontjainak megsértésére. Ekkor - a kártérítési követelés határozott formában történő előterjesztése nélkül - a nem vagyoni kártérítést megalapozó jogsértések között jelölte meg a felperes

- a tanulmányaihoz szükséges feltételek biztosításának a hiányát,
- az egyetem és az oktatók kötelezettségei és feladatai teljesítésének az elmaradását,
- a jogszabályok, doktori szabályzat és az alperes belső szabályzat előírásainak be nem tartását,
- a hallgatói névsorból indokolás nélküli törlését és elbocsátását,
- a tanulmányai folytatásához szükséges feltételek biztosításának elmaradását,
- az eljárás évekig való elhúzódását,
- a doktori munka befejezésére és a doktori fokozat szerzésére vonatkozó lehetőségének az elvétélét,
- a vizsgaszabályzat megsértésén belül a leckekönyvi kötelezettségek teljesítésére vonatkozó feltételek közlésének elmulasztását,
- a jogorvoslati jogára vonatkozó tájékoztatás elmaradását,
- kérelmei és kérdései egy részére vonatkozó válasz elmaradását.

Ezek tekintetében nem terjesztett elő a jogsértések megállapítása iránti igényt, mindössze az őt ért immateriális hátrányokat kívánta alátámasztani.

A felperes a X. Városi Bíróság előtt az 5.P.23.011/2006/11. szám alatt előterjesztett kereset-kiegészítésében már 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítésre tartott igényt az alperessel szemben a Ptk. 76. §-ában biztosított egyenlő bánásmód és becsület megsértése, a jóhírnév megsértése és az oktatáshoz való jog megsértése miatt. A felperes ekkor az őt terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítése körében, s nem ítéletben elbírálandó kereseti kérelem keretében kérte az alperes kötelezését az általa eddig ki nem adott iratok becsatolására. Kérte arra is kötelezni az alperest, adjon végre indokolást arra vonatkozóan, hogy miért akarták minden módon megszüntetni a hallgatói jogviszonyát. Ez a kérelem is a bizonyítás körében került előterjesztésre, aminek az alperes részéről történő elmaradását a felperes maga is az őt terhelő bizonyítási kötelezettség akadályozásaként értékelte, s emiatt a Pp. 8. §-ában írt szankció alkalmazását kérte, tehát ez nem volt kereseti kérelem a részéről. A felperes a X. Városi Bíróság előtt az 5.P.23.011/2006/16. szám alatt előterjesztett kérelmében nem önálló kereseti kérelemként, hanem a bizonyítás keretében kérte az alperes kötelezését az általa vezetett nyilvántartások, jegyzőkönyvek, a vizsgálat alkalmával a tanárok által tett nyilatkozatok és a normatív támogatás elszámolásának a becsatolására.

A 2006. november hó 14. napján megtartott tárgyaláson a felperes a vagyoni kártérítés iránti keresetét módosította, valamint a nem vagyoni kártérítés után késedelmi kamatot is érvényesített. A felperes által megválaszolni kért kérdésre (amellyel 2005. augusztus hó 30. napján közvetlenül is fordult az alpereshez), nevezetesen, hogy mi volt a hallgatói jogviszonyának a megnevezése 2001. január hó 1. napja és 2003. júniusa között, az alperes még a per megindítását megelőzően, a 2005. szeptember hó 26. napján kelt 540-GT/2005. iktatószámú levelében megadta a válaszát. Ez az irat a X. Városi Bíróság előtt az 5.P.23.011/2006/23. szám alatt csatolt iratok 6. számú mellékleteként a per irataihoz is becsatolásra került az alperes által, és a felperes többek között ezt az iratot is kézhez kapta a 2007. március hó 20. napján megtartott tárgyaláson, valamint az az eljáró bíró által ismertetésre is került. Ekkor a felperes az alperessel szemben érvényesített követelésként mindössze vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti igényét fogalmazta meg, egyéb kereseti kérelmet nem érvényesített. A felperes pártfogó ügyvédje útján a kereseti kérelmét ezzel a tartalommal írásban is megismételte (X. Városi Bíróság 5.P.23.011/2006/28. szám), majd a 2007. június hó 11. napján kelt 30. sorszám alatti iratában újfent igényt tartott hallgatói jogviszonyának a megnevezésére. A 2007. szeptember hó 11., október hó 8. és november hó 27. napjain megtartott tárgyaláson ismét csak a vagyoni és nem vagyoni kártérítési követeléséről tett említést, ám visszautalt a 2007. június 12. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozatára, amely szerint a 30. sorszám alatt előterjesztett iratában írtakat is fenntartja, majd a 2008. január hó 4. és március hó 4. napjain megtartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a keresetének jogcíme vagyoni és nem vagyoni kártérítés. A X. Városi Bíróság előtt az 5.P.23.011/2006/102. szám alatt pontosított kereseti kérelmében a vele szemben folytatott jogszabálysértő, diszkriminatív eljárás miatti személyiségi jogai megsértésének megállapítását kérte, valamint igényt tartott vagyoni és nem vagyoni kárának a megtérítésére is. Emellett az ott írt kérdéseire is választ kért az alperestől, így arra, hogy első alkalommal mi okból nem kapott abszolutóriumot, miként alakult az utána kapott összeg elszámolása, más hallgatóknak tételeken mi került finanszírozásra, valamint 2001. október hó 1. napjától 2003. évig hogyan alakult a hallgatói jogviszonya. Ez utóbbi kivételével a felperes által feltett kérdések a bizonyítás körébe tartoztak, s nem önálló kereseti kérelemként kerültek előterjesztésre. A 2009. április hó 28. napján megtartott tárgyaláson a felperes akként véglegesítette a kereseti kérelmét, hogy a vagyoni és nem vagyoni kárainak megtérítése mellett kérte a személyiségi jogai - így az egyenlő bánásmód, a becsület, a jóhírnév és az oktatáshoz való jogai - megsértésének megállapítását a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján, valamint az általa korábban megjelölt jogai megsértésének a megállapítását is, ezeket azonban nem nevesítette. A felperes az ítélet meghozatalát megelőzően a 23.P.21.502/2009/10. szám alatt a nem vagyoni kártérítés iránti igényét 3 000 000 Ft-ra felemelte.

Az elsőfokú bíróság a 14. sorszám alatt meghozott végzésével a személyiségi jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményei (az erre alapított nem vagyoni kártérítés iránti követelés) kivételével a pert megszüntette hivatkozással arra, hogy az Ftv. 1. §-ából, különösen a (3) bekezdésének b) pontjában (a felsőoktatási intézmény - oktatási, kutatási, szervezeti és működési, gazdálkodási - autonómiája magában foglalja azt a jogot, hogy a felsőoktatási intézmény meghatározza képzési rendszerét, kialakítsa

szervezetét, továbbá megalkossa szabályzatait, valamint döntsön a hallgatói ügyekben, a foglalkoztatás kérdéseiben és a feladatai ellátásához kapcsolódó gazdasági kérdésekben) és a (6) bekezdésében (a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési autonómiáját e törvényben és szabályzataiban előírt demokratikus eljárási és döntési rend szerint valósítja meg) írtakból következő autonómia kiterjed a hallgatói jogviszonyból származó kérdésekben való döntésre, és az autonómiából eredően az Ftv. jogorvoslattal kapcsolatos szabályai határozzák meg a hallgatói jogviszonnyal kapcsolatos igények elbírálásának rendjét. Az Ftv. 72. §-ának (4) bekezdése deklarálja a felsőoktatási intézmény objektív felelősségét a hallgatónak a hallgatói jogviszonnyal összefüggésben okozott kárért azzal, hogy kártérítésre a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni, amely rendelkezés az irányadó anyagi jogszabályra utal, nem pedig az igényérvényesítés útjára. A Ftv. 73. §-ának (2) bekezdése alapján a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása ellen jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést; eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A (3) bekezdés értelmében a jogorvoslati kérelem tárgyában - a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott eljárási rend szerint - a felsőoktatási intézmény vezetője vagy az általa létrehozott bizottság jár el, a bizottság létszámáról, összetételéről, működéséről a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik, azzal a megkötéssel, hogy a bizottság tagjainak legalább egyharmadát a hallgatói önkormányzat delegálja; a (7) bekezdés szerint pedig a hallgató a jogorvoslati kérelem elbírálója által hozott döntés bírósági felülvizsgálatát kérheti, annak közlésétől számított harminc napon belül, jogszabálysértésre, illetve hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések megsértésére hivatkozással; a bírósági eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Az Ftv. 9. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének orvoslására - a hallgatókat ért sérelem esetén - az e törvényben szabályozott eljárás keretében kerülhet sor; az eljárás lefolytatása nem zárja ki a személyhez fűződő jogok bíróság előtt történő érvényesítésének lehetőségét, illetőleg más, a felelősség és jogkövetkezményeinek megállapítására alkalmas eljárás megindítását, beleértve az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését ellenőrző közigazgatási szerv előtti eljárást. A Ftv. 74. §-ának (1)-(2) bekezdései alapján a fenntartói irányítás, illetőleg az intézményi hatáskörben, a gyakorlati képzés során a hallgató ügyeiben hozott, az egyenlő bánásmód követelményét sértő döntés semmis; a semmis döntés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat; a semmisség megállapítását, ha a döntést a felsőoktatási intézmény hozta, a 73. § (2)-(9) bekezdéseiben szabályozott eljárás keretében, illetve, ha a döntést a gyakorlati képzés résztvevője vagy a fenntartó hozta, a bíróságtól lehet kérni. Mindezek miatt a felperes egyéb kereseti kérelmei nem tartoznak közvetlenül a bíróság hatáskörébe, a bírósági eljárást ugyanis a Ftv. szabályai szerint lefolytatott jogorvoslati eljárásnak kell megelőznie.

A fentiekből látható, hogy az elsőfokú bíróság döntése kiterjedt a felperes valamennyi olyan kereseti kérelmére, amely tekintetben a per megszüntetésére nem került sor, így a jóhírnév és a becsület sérelmében megnyilvánuló személyiségi jogsértés megállapítására és

az emiatt követelt nem vagyoni kártérítési igény elbírálására. Az ítélet tábla egyetért az elsőfokú bíróságnak a felperesi kereset alaptalanságával összefüggésben kifejtett indokaival azzal a kivétellel, hogy feltételezéssel is megvalósítható a személyiségi jog megsértése, továbbá erre sor kerülhet az alperes előtti eljárásban, ha az indokolatlanul sértő, bántó avagy lealacsonyító. Azonban a felperes által kifogásolt, s az alperes határozatába foglalt feltételezés ilyennek nem tekinthető, az a felperes oktatónak véleményén alapul, ezáltal a felperes személyiségi jogai megsértésére valóban nem volt alkalmas.

A felperes kifogásolta, hogy őt az eljáró bíróságok nem részesítették az őt terhelő bizonyítási kötelezettség tekintetében egyediesített tájékoztatásban. A felperes részére a X. Városi Bíróságon 2006. október hó 5. napján megtartott tárgyaláson az eljáró bíró - kétségtelenül általánosságban - tájékoztatást adott a bizonyítási kötelezettség alakulásáról a kártérítési perekben. Az ennél részletesebb tájékoztatás akadályos volt, hogy a felperes a nem vagyoni kártérítés iránti követelését annak összegszerű megjelölése nélkül ekkor még csak kilátásba helyezte, de határozott formában nem terjesztette elő. A tájékoztatás lényegében azonos tartalommal megismétlésre került - immár a nem vagyoni kártérítés iránti kereset előterjesztését követően - a 2006. november hó 14. és a 2008. január hó 4. napjain megtartott tárgyalásokon, majd a 94. sorszám alatt meghozott végzésében részletesebben, de még mindig általánosságban, konkrétumot nélkülöző módon. Ennél fogva megállapítható, hogy a felperes részére nyújtott tájékoztatás nem felel meg a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében írtaknak, figyelemmel a felperes fellebbezésében is hivatkozott, a Polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 4.) pontjában írtakra: „A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljeskörűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie. A tájékoztatási kötelezettség nem teljesíthető csupán a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésére és 164. §-ának (1) bekezdésére utaló általános tájékoztatással.” Tekintettel azonban arra, hogy a felperes keresete nem a bizonyítottság hiánya okán, hanem ettől függetlenül a jogalap hiánya miatt került elutasításra, a nem megfelelő tájékoztatásnak az ügy érdemi elbírálására nem volt kihatása. Nem volt kifogásolható az elsőfokú bíróság részéről az, hogy a felperes további bizonyítási kérelmeit nem teljesítette, mert a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jogvitát elbírálnak tartotta, és erre, mint a további bizonyítás mellőzésének okaként az ítélete indokolásában utalt is, eleget téve a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében előírt kötelezettségének.

A felperes kérte figyelembe venni azt is, hogy többször kérte a X. Városi Bíróság előtt folyamatban volt per tárgyalásairól készült jegyzőkönyvek kijavítását, ami nem történt meg. A peres iratokból megállapíthatóan a felperes a 2006. október hó 5. és 2009. március hó 31. napjain megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyvek kijavítását kérte (a 2006. november hó 14. napján készült jegyzőkönyvre csupán észrevételt tett), ami valóban elmaradt, ám a jegyzőkönyvek és a felperes által korrigálni kért helyes szöveg tartalma alapján a kijavítás elmaradása az ügy érdemi elbírálására kihatással ugyancsak nem volt.

Hivatkozott arra is a felperes, hogy ha az elsőfokú bíróság nem állapította meg a személyiségi jogának a megsértését, akkor más jogcímen kellett volna helyt adnia a

keresetének, mert nincs jogcímhez kötöttség. A Pp. 215. §-a alapján a bíróság valóban a kereseti kérelemhez, nem pedig annak jogcíméhez kötött, azonban azt rögzíteni szükséges, hogy az adott per kereteit a felperes által megjelölt jogcím jelöli ki. A jelen perben a felperes a Ptk. 76. §-ában biztosított személyiségi jogának megsértése miatt a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) és e) pontjaira alapítottnan terjesztette elő igényét, ami eleve meghatározta a jogvita eldöntése szempontjából releváns tények körét, meghatározta a lefolytatandó bizonyítási eljárás irányát. A felperes maga sem jelölte meg, hogy a személyiségi jogainak megsértése helyett milyen más jogcímen lenne alapos az alperessel szemben érvényesített igénye, ahogy a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok ilyen alternatív - s egyben alapos - jogcím fennálltára nem is utalnak.

A fentiek miatt az ítélet tábla a felperes fellebbezését megalapozatlannak találta.

Az alperes és jogi képviselője között létrejött megbízási szerződés értelmében, miként ezt igazolják a X. Városi Bíróság előtt az 5.P.23.011/2006/106/A/1-2. szám alatt becsatolt iratok, egyrészt a megbízottat óránként 10 000 Ft + áfa díjazás illeti meg, másrészt 2009. április hó 23. napjáig összesen 23 óra merült fel, amiből 11 tárgyaláson való részvétellel 8 óra 30 perc, az utazással 3 óra, míg a beadványok készítésével 11 óra 30 perc. Az alperes a 2009. szeptember hó 29. napján az immár a megyei bíróság előtt megtartott tárgyaláson a perköltség iránti igényét annak részletezése nélkül 220 000 Ft-ban jelölte meg, majd a 12. sorszám alatti iratában a mellékelt részletezés szerint 305 000 Ft + áfa összegben. Az ekkor becsatolt kimutatáshoz képest számos pontatlanság állapítható meg, így a 2006. október hó 5. napján megtartott tárgyalás az elszámolt 1 órával szemben csupán 55 percig tartott, a 2007. március hó 20. napján megtartott tárgyalás az elszámolt fél órával szemben csupán 25 percig tartott, a 2007. július hó 12. napján megtartott tárgyalás az elszámolt 1 órával szemben viszont 5 perccel tovább tartott, a 2008. január hó 24. napján megtartott tárgyalás az elszámolt 3 óra 15 perccel szemben csupán 2 óra 15 percig tartott, a 2008. június hó 26. napján megtartott tárgyalás az elszámolt 1 órával szemben csupán 20 percig tartott, a 2009. március hó 31. napján megtartott tárgyalás az elszámolt másfél órával szemben csupán 1 óra 20 percig tartott, a 2009. április hó 28. napján megtartott tárgyalás az elszámolt 1 órával szemben viszont 1 óra 35 percig tartott, a 2009. szeptember hó 29. napján megtartott tárgyalás az elszámolt fél órával szemben csupán 10 percig tartott, ahogy a 2009. október hó 7. napján megtartott tárgyalás is az elszámolt fél órával szemben csupán 5 percig tartott. Emellett az alperes jogi képviselője további két tárgyaláson vett részt, amit az elszámolásban nem tüntetett fel, ezek a 2007. november hó 27. napján megtartott tárgyalás 35 perc és a 2008. április hó 22. napján megtartott tárgyalás 3 óra időtartamban. A tárgyaláson eltöltött idő így az alperes által meghatározott 15 órával szemben 16,5 óra, tehát az alperes nem igényelt alaptalanul a tárgyaláson eltöltött idő után ügyvédi munkadíjat. A 15 tárgyalásra való oda- és visszautazásra elszámolt 3 óra (utanként 6 perc) nem tekinthető eltúlzottnak, ahogy a beadványkészítésre elszámolt 12,5 óra sem figyelemmel az alperes jogi képviselőjének tevékenységére, annak mennyiségére és minőségére. Mindezek alapján megalapozott az alperes jogi képviselője által kifejtett tevékenység 30,5 órában szerepeltetése, amellyel összefüggésben a felperes alappal nem kifogásolhatta, hogy nem az ügyvéd gyűjtötte össze a csatolt iratokat, mert a jogi képviselő nem is erre alapítottnan terjesztette elő a 2007. március hó 9. napján kelt beadványával összefüggő díjigényét, hanem ott ehhez a díjhoz tartozó egyéb

tevékenységek mellett az összeválogatás kifejezés szerepel, ami nem az iratok kigyűjtésére, hanem a kigyűjtött iratok rendezésére, és a bírósághoz való csatolás előkészítésére utal, ami nyilvánvalóan beletartozik a jogi képviselő tevékenységébe.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-ának (1) bekezdése szerint a fél pernyertessége esetére igényelheti, hogy részére a bíróság az ügyvéd munkadíjának és készkiadásainak címén kötelezze a pervesztes felet a fél és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj, valamint a fél által képviselője részére költségtérítésként megfizetett indokolt készkiadások együttes összegének megfizetésére. Ugyanezen rendelet 3. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselet ellátásával felmerült munkadíj összegét a (2)-(6) bekezdésben foglaltak figyelembevételével állapítja meg. Tekintettel arra, hogy az alperes megfelelő módon - a Pp. 196. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokirattal - igazolta az ügyvédi munkadíjra vonatkozó megállapodást, és nem kérte az ügyvédi munkadíj általános szabályok szerinti megállapítását, erre az elsőfokú bíróságnak sem lett volna lehetősége. Mivel a felperes keresetének jelentős részét képezte az elsőfokú bíróság által elbírált igény, hiszen a nem vagyoni kártérítési követelésnek csak töredéke volt a vagyoni kártérítés iránti igény, továbbá az egyéb kereseti kérelmekkel összefüggésben - amelyek tekintetében a per megszüntetésre került - bizonyítás lefolytatására nem került sor, figyelemmel egyúttal az ügy bonyolultságára, az ítéletábra a csatlakozó fellebbezést alaposnak találta, és a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét az általa megjelölt összegre felemelte. Annyit megjegyez az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság által az általános szabályok szerint meghatározott ügyvédi munkadíj számítási hibával terhelt volt, a pertárgyérték 5 %-ának megfelelő ügyvédi munkadíj ugyanis 150 000 Ft (bruttó 187 500 Ft).

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes által az alperes javára fizetendő perköltség tekintetében megváltoztatta, egyebekben pedig helybenhagyta a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A felperes a fellebbezési eljárásban is pervesztes lett, ezért az alperes javára a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles perköltséget fizetni, melynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg, mivel az alperes az általános szabályok alkalmazását kérte; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának a viseléséről az ítéletábra a felperes pervesztességére tekintettel rendelkezett a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint, azt az állam viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése alapján.

D e b r e c e n, 2010. november hó 10. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő